

El Programa de Detecció Precoç compleix 20 anys de prevenció i detecció precoç en la salut dels escolars de Manresa

El Programa de Detecció Precoç de Problemes de Salut en Escolars (PDP) ha comptat des dels seus inicis, l'any 2004, amb la implicació de l'Ajuntament de Manresa

En aquestes dues dècades, els professionals de la Clínica Universitària (CU) han realitzat més de 21.000 exploracions

El treball realitzat per logopedes, fisioterapeutes i podòlegs de la CU ha servit per detectar problemes de salut i intervenir-hi precoçment

Les dades recollides en aquests 20 anys han estat claus per a l'elaboració de treballs de recerca i tesis doctorals de professionals vinculats a la CU i a la Universitat

Manresa, 27 de novembre de 2024.- El Programa de Detecció Precoç de Problemes de Salut en Escolars (PDP) de Manresa ha fet 20 anys. Des del curs 2004-2005, i sempre amb la col·laboració de l'Ajuntament de Manresa, professionals de la Clínica Universitària (CU) treballen per detectar de manera precoç problemes de salut en escolars. Des d'aleshores fins ara, s'han fet 21.687 exploracions gratuïtes a prop de 17.000 infants que han permès detectar problemes de salut relacionats amb la logopèdia, la podologia, la fisioteràpia i la infermeria i intervenir-hi de manera precoç. 20 anys després de la seva posada en funcionament, el PDP té la continuïtat garantida i fa un pas endavant incorporant una jornada experiencial i formativa adreçada a escolars.

Mecànica i funcionament de les exploracions

Tot i els canvis que ha anat incorporant el programa en aquests vint anys per adaptar-se a l'evolució de les proves, les mesures i els qüestionaris tenint en compte els estàndards validats científicament, el PDP ha mantingut la seva estructura bàsica pel que fa a la detecció de problemes de salut adaptats a cada etapa educativa. Així, en el cas dels infants de P4, les logopedes de la Clínica es desplacen a les escoles per detectar dificultats en la parla, disfuncions orofacials i disfonies. A P5, són els infants els que es desplacen a les instal·lacions de la CU per sotmetre's a exploracions podològiques que permeten detectar anomalies en l'estructura del peu i l'alineació de les extremitats inferiors. El PDP es completa amb les accions adreçades a estudiants de quart curs de primària. En aquest cas, també es traslladen a la CU per una exploració de fisioteràpia que serveixi per detectar desviacions de la columna i de les extremitats, disfuncions articulars, musculars o lligamentoses. Aprofitant la revisió de fisioteràpia, també es realitzen revisions d'infermeria per detectar hàbits de salut inadequats o alteracions de relacionades amb el pes.

Les revisions es realitzen en aquests grups d'edat perquè són les edats òptimes per detectar de manera precoç problemes de salut relacionats amb la logopèdia, la fisioteràpia i la podologia.

D'altra banda, les primeres edicions del programa no tenien en compte la mirada de gènere. D'uns anys ençà, les dades que es recullen tenen en compte aquesta distinció, fet que permet millorar l'anàlisi dels resultats.

Més de 21.000 exploracions

En aquests 20 anys, el PDP ha realitzat més de 21.687 exploracions a 16.948 infants, detectant una gran varietat de problemes de salut.

Programa de Detecció Precoç (PDP)
20 anys vetllant per la salut dels infants

CU+ CLÍNICA
UNIVERSITÀRIA

En el cas de la fisioteràpia, de les prop de 5.000 exploracions realitzades, han permès detectar de manera precoç possibles casos d'escoliosi, hàbits posturals deficientes,

alteracions de l'extensibilitat muscular, de la mobilitat articular, alteracions del control psicomotor i sobrepès o obesitat. Les dades constaten un 25% de casos de sobrepès i obesitat.

Programa de Detecció Precoç (PDP)
20 anys vetllant per la salut dels infants

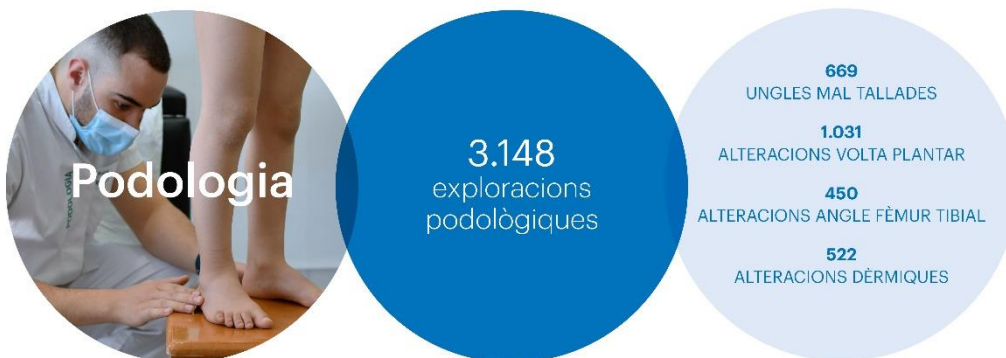
Les exploracions de logopèdia, un total de 9.067, han servit per diagnosticar problemes d'alteracions de la parla, alteracions orofacials, alteracions en els hàbits orofacials i alteracions de la veu.

Programa de Detecció Precoç (PDP)
20 anys vetllant per la salut dels infants

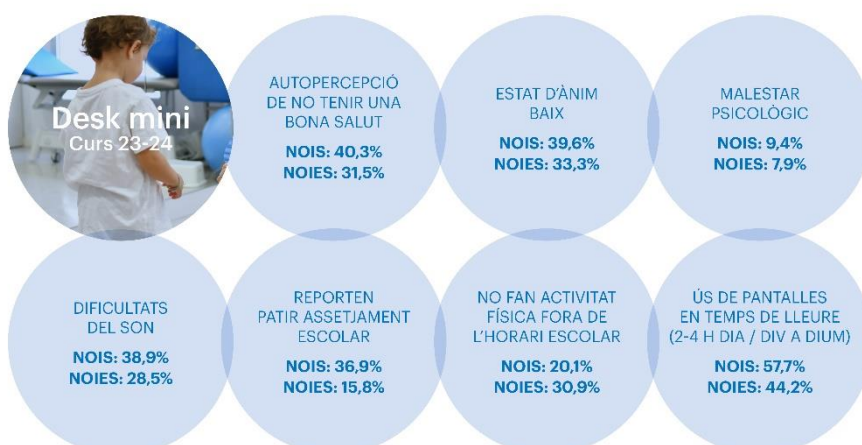
Finalment, les 3.148 exploracions podològiques realitzades a nens i nenes de quart de primària han detectat problemes d'alteracions de la volta plantar, alteracions de l'angle fèmur tibial, alteracions dèrmiques i ungles mal tallades.

Programa de Detecció Precoç (PDP)
20 anys vetllant per la salut dels infants

El PDP es completa amb el qüestionar d'hàbits de salut que es desenvolupa entre infants de quart curs de primària i que, des del curs 2021-2022, forma part del programa DESK-Mini. Tenint en compte les dades del darrer PDP (2023-2024), el percentatge de persones que tenen un baix estat d'ànim, que tenen una autopercepció de no tenir bona salut, que senten malestar psicològic, que pateixen dificultats del son, que diuen que han patit assetjament escolar o que fan ús de pantalles entre 2 i 4 hores al dia és més elevat en els nois que en les noies. Per contra, hi ha un percentatge més alt de noies que no fan activitat física fora de l'horari escolar.

Programa de Detecció Precoç (PDP)
20 anys vetllant per la salut dels infants

Diagnòstics clau per a la intervenció precoç

Un dels principals objectius del PDP és la intervenció precoç davant de problemes de salut. Detectar a temps aquest tipus de problemes és clau per a intervenir ràpidament i evitar complicacions a llarg termini. Aquesta intervenció és possible gràcies als informes que elaboren els professionals de la CU que es fan arribar a les famílies, individualment, amb recomanacions de derivacions a professionals especialitzats en el cas de detecció de problemes. A més, l'Ajuntament de Manresa rep una memòria de resultats.

A banda dels beneficis de detectar problemes de salut de manera precoç per poder-hi intervenir i de facilitar informació a les administracions públiques per treballar en l'àmbit de la prevenció, aquest és un programa que té una vocació d'intervenció social. Gràcies a la implicació de l'Ajuntament de Manresa, el programa es pot oferir de forma gratuïta a totes les escoles de la capital del Bages, de manera que arriba a infants de famílies amb pocs recursos o vulnerables que d'altra manera no podrien accedir a aquest tipus de revisions especialitzades.

Dades per a la recerca

En aquests 20 anys, de recorregut, el PDP ha permès recollir una gran quantitat de dades susceptibles de ser utilitzades per docents investigadors vinculats a la Universitat. Dades que han donat lloc a tesis doctorals i a recerques científiques.

Alguns exemples d'aquesta recerca són pòsters presentats en diferents jornades, com el treball titulat "Mesures antropomètriques i hàbits alimentaris. Avaluació de tres anys de programa de cribratge. Manresa 2004-2007", que la docent i investigadora Ester Colillas va presentar l'any 2008 en unes jornades de promoció i educació per a la salut a Girona. En el marc de la tesi doctoral del director dels estudis de grau en Podologia, Xavi Ortas, les dades recollides en el PDP es van utilitzar en un article científic publicat a la revista *European Journal of Pediatrics* l'any 2023 centrat en els paràmetres del peu dels nens i l'antropometria bàsica. Un altre exemple de la utilitat del PDP per a la recerca és que entre 2021 i 2023 es van aprofitar les exploracions de podologia per dur a terme una prova pilot d'avaluació ecogràfica. Aquesta prova va ser crucial per establir la metodologia utilitzada en un segon article que es publicarà properament a l'*European Journal of Pediatrics*.

Mantenir i ampliar les accions de promoció de la salut

Amb tota aquesta trajectòria i coincidint amb el desenvolupament de la vint-i-unena edició del PDP, l'Ajuntament de Manresa i la Clínica Universitària han decidit incorporar una nova acció a aquest programa de detecció precoç impulsant les accions de promoció de la salut en escolars. És per aquest motiu que el proper mes de maig se celebrarà la **Jornada CU+Salut**, adreçada a nens i nenes de totes les escoles de Manresa, especialment a aquells que prèviament han participat en el PDP. Serà una jornada experiencial i formativa que, a més de treballar diferents aspectes relacionats amb la salut a través de tallers, servirà per donar a conèixer les professions sanitàries i els seus procediments. De fet, aquell dia, l'activitat de la CU es concentrarà en la jornada. Els nens i nenes que hi participin podran aprendre com es fa una plantilla, com és un quiròfan, què

CLÍNICA
UNIVERSITÀRIA

UMANRESA
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA

són els simuladors clínics, com s'han de fer els estiraments o com fer una sutura, com cuidar-se la veu, com tallar-se correctament les ungles del peus o com cuidar l'esquena.